

POSTANOWIENIE

Dnia 12 września 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Myszka

SSN Andrzej Wróbel

w sprawie z powództwa J. W.

przeciwko R. S.A. w [...]

o odszkodowanie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 12 września 2017 r.,

zażalenia powoda

na postanowienie Sądu Okręgowego w [...]

z dnia 6 lutego 2017 r.,

1. oddala zażalenie,

2. r. pr. M. J. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w [...] 1.350 zł (jeden tysiąc i trzysta pięćdziesiąt) tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu zażaleniowym, przy czym kwotę tą należy podwyższyć o obowiązującą stawkę VAT.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w [...] postanowieniem z 6 lutego 2017 r. odrzucił skargę powoda J. W. o wznowienie postępowania zakończonych wyrokiem tego Sądu z 15 kwietnia 2016 r., którym oddalono jego apelację od wyroku Sądu Rejonowego w [...] z 28 października 2015 r., oddalającego powództwo o odszkodowanie. Negatywne

rozstrzygnięcie wynikało z nieudowodnienia, że strony zawarły choćby w sposób dorozumiany przedwstępną umowę o pracę, w której zobowiązały się do zawarcia w przyszłości przyrzeczonej umowy o pracę.

Skarga o wznowienie postępowania wskazywała na wykrycie nowych okoliczności faktycznych oraz środków dowodowych, ponadto na niewłaściwe umocowanie w sprawie pełnomocnika pozwanego R. S.A. w [...].

Sąd Okręgowy w [...] w uzasadnieniu odrzucenia skargi stwierdził, że nie została oparta na ustawowej podstawie (art. 410 § 1 k.p.c.).

Podstawa wznowienia z art. 403 § 2 k.p.c. jest niezasadna, bo kwestia opinii, jaką powziął niedoszły pracodawca o powodzie była już podnoszona w postępowaniu. Wskazane przez powoda okoliczności nie dotyczą przesłanek, w oparciu o które mogłaby zostać rozpoznana merytorycznie skarga o wznowienie postępowania i dlatego pozostają bez wpływu na rozstrzygnięcie sprawy. Zarzut, że pozwany posłużył się opinią uzyskaną w drodze przestępstwa pozostaje bez znaczenia dla istoty sprawy. Ocena tych okoliczności sprowadzałaby się jedynie do oceny przyczyn z powodu których między stronami nie doszło do zawarcia umowy o pracę. Zaś istotą sporu było ustalenie czy w ogóle doszło między stronami do zawarcia umowy przedwstępnej. Nie zostały wykryte dowody lub okoliczności faktyczne mogące mieć wpływ na wynik sprawy.

Z kolei zarzut braku należytej reprezentacji po stronie pozwanej (art. 401 pkt 2 k.p.c.) nie jest uprawniony, bo wznowienia postępowania może żądać tylko ta strona, która nie była należycie reprezentowana (postanowienia Sądu Najwyższego z 19 listopada 2003 r., V CZ 111/03, z 13 lipca 2005 r., I CZ 36/05, z 9 września 2011 r., III UZ 20/11).

W zażaleniu zarzucono naruszenie: 1) art. 410 § 1 k.p.c. przez odrzucenie skargi, gdyż brak było ku temu przesłanek, albowiem wystąpiły ustawowe podstawy skargi; 2) art. 403 § 2 k.p.c., gdyż powód przedstawił w skardze, że dysponuje nowymi środkami w postaci zeznań świadków T. G. oraz E.Z., które pozwoliłyby udowodnić, że doszło do zawarcia przedwstępnej umowy o pracę; 3) art. 401 pkt 2 k.p.c. przez błędne przyjęcie, że pozwana była należycie reprezentowana w sprawie; 4) art. 379 pkt 2 k.p.c. polegające na przyjęciu, że przesłanka procesowa nienależytego umocowania pełnomocnika ma charakter względny i jest

uwzględniana na wniosek strony znajdującej się w sytuacji *gravamen*.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie nie jest zasadne.

Nie było podstaw do wznowienia postępowania ze względu na przyczynę z art. 401 pkt 2 k.p.c. Nie można stwierdzić, że strona pozwana nie była należycie reprezentowana z przyczyn podanych w skardze.

Nawet gdyby strona nie była należycie reprezentowana, to nie można żądać wznowienia postępowania, gdy przed uprawomocnieniem się wyroku strona potwierdziła dokonane czynności procesowe (art. 401 pkt 2 k.p.c. *in fine*).

Kwestia umocowania pełnomocnika pozwanego była badana z urzędu przez Sąd Okręgowy, który wezwał go (pismo z 20 stycznia 2016 r., k. 144) do złożenia odpisu z KRS dla oceny pełnomocnictwa procesowego dla r. pr. M. B.

W aktach sprawy (k. 176) znajduje się wypowiedzenie pełnomocnictwa dla r. pr. M. B. z 11 stycznia 2016 r. przez zarząd spółki, co pozwala wnioskować, że pozwany nie zakwestionował jej czynności.

W aktach sprawy (k. 179) znajduje się oświadczenie pozwanego z 3 lutego 2016 r., potwierdzające czynności pełnomocnika r. pr. M. B., które zdziałała jako pełnomocnik pozwanego w postępowaniu przed Sądem Rejonowym w [...] w sprawie z powództwa J. W. W ten sposób strona pozwana potwierdziła dokonane czynności prawne i faktyczne byłego pełnomocnika w postępowaniu przed Sądem Rejonowym (art. 97 § 2 k.p.c.).

W sprawie nie jest konieczne badanie wadliwości postępowania na wcześniejszym etapie, czyli przed Sądem Rejonowym, gdyż skarga o wznowienie postępowania odnosi się do wyroku Sądu drugiej a nie do wyroku Sądu pierwszej instancji. Podobnie jest w przypadku skargi kasacyjnej (398¹ § 1 k.p.c.). Ustanowiony dla powoda pełnomocnik z urzędu radca prawny sporządził opinię o braku podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej.

Wykracza to ponad potrzebę argumentacji, bo decyduje potwierdzenie przez pozwaną dokonanych czynności procesowych.

Nie ma więc podstaw do stwierdzenia nieważności postępowania przed

Sądem Okręgowym ze względu na wskazaną w zażaleniu przyczynę z art. 379 pkt 2 k.p.c. i do stwierdzenia braku należytej reprezentacji, czyli podstawy wznowienia postępowania z art. 401 pkt 2 k.p.c.

Skarżący w zażaleniu w ogóle nie porusza i nie wskazuje powyższych kwestii procesowych, tylko poprzestaje na zestawieniu orzecznictwa oraz na sformułowaniu ogólnej kwestii prawnej - czy uprawnienie do powoływania się na brak właściwego umocowania pełnomocnika przysługuje obu stronom, czy jedynie tej, która z jego zastępstwa w postępowaniu korzystała.

Akceptacja dla drugiego poglądu nie zamyka kwestii, gdyż w niektórych sytuacjach uprawnione jest stanowisko przeciwne, mające również oparcie w orzecznictwie Sądu Najwyższego (choćby z 4 grudnia 2014 r., III UZ 13/14, z 12 grudnia 2011 r., I UK 133/11, z 9 grudnia 2011 r., III UZP 7/11, z 18 sierpnia 2009 r., I PK 51/09, z 11 grudnia 2006 r., I PK 124/06). Ograniczenie prawa do skargi o wznowienie postępowania tylko dla strony, która nie była należycie reprezentowana nie wynika bezwzględnie z art. 401 pkt 2 k.p.c. Uzasadnienia dla takiego zawężenia można upatrywać w zasadzie kontrydiktoryjności postępowania, czyli przeważać miałyby indywidualny interes procesowy strony. Rzecz jednak w tym, że sprawowanie wymiaru sprawiedliwości ma na uwadze nie tylko interes indywidualny. Jest to bowiem element porządku społecznego. Znaczenie ma zatem także potrzeba przestrzegania podstawowych reguł postępowania, a te w pierwszej kolejności wynikają już tylko w podstawowym zakresie z ustawowych przyczyn nieważności postępowania. Ważność postępowania ma więc samodzielną wartość, czyli niezależnie po której stronie leży przyczyna nieważności postępowania. Dopiero wówczas można właściwie określić rolę skargi o wznowienie postępowania, czyli odmówić przyjęcia jej do rozpoznania z uzasadnieniem, że skarga nie jest środkiem łatwo pozwalającym powrócić do postępowania w sprawie prawomocnie zakończonej i ponownie ją rozpoznać. W ocenie jej dopuszczalności znaczenie ma zasada niewzruszalności i niezmienności prawomocnego orzeczenia wraz z regułą, że między tymi samymi stronami i o to samo można prowadzić spór tylko jeden raz w dwuinstancyjnym postępowaniu sądowym.

Nie spełnia się również druga podstawa wznowienia postępowania, czyli z

art. 403 § 2 k.p.c. Podstawa ta sięga do okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu.

Negatywna ocena podstawy wznowienia wynika z tego, że podane w skardze okoliczności nie stanowią nowości o jakich stanowi art. 403 § 2 k.p.c. Chodzi o opinię o skarżącym, która miała zdecydować o niezatrudnieniu powoda.

Wartość nowości nie występuje z następujących przyczyn.

Powód w piśmie – skardze z 20 lutego 2017 r. podał, że „Sąd w [...] stwierdził, że sprawa opinii nie ma związku ze sprawą” (...). Chodzi o to, że zarzuty związane z opinią były zgłaszane w sprawie. Przykładowo powód zarzucał w apelacji (teza druga), że opinia została uzyskana z naruszeniem prawa. W szczególności podał, iż „z przedstawionych dowodów jednoznacznie wynika, że jedynym powodem nienawiązania stosunku pracy pomiędzy pozwanym i powodem był fakt uzyskania przez pozwanego negatywnej rekomendacji na temat powoda od poprzedniego pracodawcy. Nie wchodząc w meritum opinii, która jest pomówieniem, została ona zdobyta z naruszeniem prawa. Jak zeznał świadek T.G. pozwany nie miał zgody powoda na jej uzyskanie (...)” Powód przedstawiał, że pozyskana opinia nie mogła stanowić podstawy do rezygnacji z zatrudnienia. W apelacji podał że, Sąd w [...] w ogóle nie pochylił się na tym zagadnieniu pomimo, że w tym przypadku opinia stała się kluczowym argumentem w procesie rekrutacji. Skarżący powraca więc do sprawy i chce ponownego ustalenia opinii oraz jej znaczenia dla zatrudnienia. Nie jest to nowa okoliczność faktyczna, która mogłaby mieć wpływ na wynik sprawy. Tezę tę potwierdza podstawa faktyczna i prawna zgodnych rozstrzygnięć Sądu pierwszej i Sądu drugiej instancji (analiza treści uzasadnień obu wyroków). Uzasadnione jest więc stwierdzenie, iż zarzuty przedstawiane w sprawie, dotyczące opinii o powodzie, nie miały wpływu na wynik sprawy.

W sprawie zdecydował brak umowy, która zobowiązywałaby pozwanego do zatrudnienia powoda lub umowy przedwstępnej (art. 389 k.c. w związku z art. 300 k.p.). Jeżeli pozwany brał pod uwagę opinię o powodzie, to sprawa jest zakończona, gdyż nie doszło do czynności prawnej (umowy) ani do wyrażenia woli zatrudnienia powoda. W tej sferze Sąd nie może narzucić stronie „woli”

określonego zachowania (działania).

Pracodawca może mieć prywatną opinię o potencjalnym pracowniku i opinia ta może determinować pozytywnie albo negatywnie wolę zatrudnienia pracownika. W sprawie objętej skargą ustalono, że nie było woli zatrudnienia powoda. Sprawa w tym zakresie zakończyła się na określonym etapie, w którym nie zawarto żadnej umowy. Sądy potwierdziły to w rozstrzygnięciu.

Skoro opinia nie miała wpływu na wynik sprawy, to również zgłoszenie potrzeby ustalenia i wykazania innej opinii o powodzie nie składa się na podstawę wznowienia postępowania z art. 403 § 2 k.p.c.

Z tych powodów świadek T. G. nie jest nowym świadkiem. Na rozprawie 15 października 2015 r. zeznał, że „w strukturze R. i KRS jest tak, że dyrektor handlowy ma prawo zatrudniać i zwalniać pracowników na podstawie pełnomocnictwa, ale musi to podpisać wspólnie z członkiem zarządu. Jeżeli doszłoby do podpisania umowy o pracę, to podpisałbym umowę jako pełnomocnik spółki. Nie było mowy, że będziemy zawierać przedwstępną umowę o pracę. Nie składałem oświadczenia woli w żadnej formie o zawarciu z powodem przedwstępnej umowy o pracę. Sformułowałem jedynie nasze wstępne propozycje na piśmie drogą e-mailową. Ja mam kompetencje do prowadzenia negocjacji związanych z zatrudnianiem pracownika, następnie rekomenduję to zarządowi, który musi wyrazić zgodę i dopiero wtedy podpisujemy umowę. Do powoda nie był wystosowany list intencyjny w sprawie zatrudnienia (...). Po stronie powoda były tylko propozycje warunków umowy z zastrzeżeniem, że ostateczna decyzja zapadnie później”.

E. Z. nie była świadkiem w sprawie objętej skargą, a jej zeznania miałyby potwierdzić rozmowę telefoniczną i to, że była zadowolona z pracy powoda, czyli jej zeznania miałyby zakwestionować negatywną opinię o powodzie lub określić przyczyny ustania zatrudnienia. Jak wskazano kwestie te nie miały wpływu na stosowanie prawa materialnego, zatem nie mogłyby mieć wpływu na wynik sprawy. Zasadnie zauważył Sąd Okręgowy, że skarga o wznowienie postępowania ma szczególny charakter i nie służy do weryfikacji sposobu oceny zebranego materiału dowodowego.

Nie było więc podstaw do wznowienia postępowania ze względu na

przesłankę z art. 403 § 3 k.p.c.

Nie doszło zatem do naruszenia art. 410 § 1 k.p.c.

Z tych motywów oddalono zażalenie (art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.).

O kosztach orzeczono na podstawie § 4, § 8 pkt 5, § 15 ust. 1 pkt 2, § 16 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu.

kc